

DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER
AKADEMIRAADET

Akademiraadets opgave er at fremme kunsten og rådgive staten i kunstneriske spørgsmål

Åbent brev til

Energi-, forsynings- og klimaminister Lars Chr. Lilleholt

Erhvervs- og vækstminister Troels Lund Poulsen

Miljø- og fødevareminister Eva Kjer Hansen

Kalundborg Kommune

Charlottenborg den 4. september 2015

(30.02.21b)

Hvor er æstetikken og helhedssynet i debatten om opstilling af vindmøller?

Akademiraadets Landskabsudvalg har i flere år efterlyst en æstetisk veldokumenteret helhedsplan for opstillingen af vindindustri forud for en implementering af den nationale målsætning for udbygningen af vindmølleparker langs de danske kyster og på land. Desværre må vi konstatere, at almenvellets interesser for så vidt angår æstetiske hensyn ikke bliver taget alvorligt som en væsentlig parameter i diskussionerne om arealudnyttelse.

Vi er bekendt med Energistyrelsens screening for udpegning af områder til havvindmøller i kystzoner af 2012, der omtaler landskabelige konsekvenser samt rapporten om møllernes visuelle påvirkninger, udarbejdet af SWECO Architects samme år. Heri redegøres for visuel dominans og oplevelsen af møllerne i forhold til placering, afstand fra land og terrænkoter.

Akademiraadets Landskabsudvalg anerkender disse bestræbelser på at redegøre for mulige scenarier for opstilling af havvindmøllerne, men ser en grundlæggende problemstilling ift. den endelige afvejning af de visuelle fordele og ulemper ved en implementering i praksis. Kommunerne og den enkelte borger har med andre ord ganske svære odds, når der igangsættes forundersøgelsestilladelser og VVM redegørelser til fx. European Energy A/S i samarbejde med udenlandske selskaber; og dette på trods af lokal afvisning af udpegning af konkrete områder, som det er tilfældet i Jammerland Bugt.

Akademiraadets Landskabsudvalg modtager i denne tid en lind strøm af henvendelser fra kommuner, foreninger og borgere, der ønsker udtalelser om vindmølleproblematikker på land og til havs. Dette vidner om en høj grad af modvilje, skepsis og frygt for at miste den ubrudte horisontlinje langs kysterne. De åbne kystlinjer og den landskabelige uforstyrrethed berører både private grundejere og kommuner. Der er tale om den landskabsværdi, som er vores eneste reelle "vilde natur" og ikke mindst vores mentale helle. Denne værdi kan vanskeligt opgøres på kun 1 side(!) i en rapport for screening om opstillinger af vindmøller i kystnære arealer i hele Danmark endsige i kroner og øre. Der er tale om en af de største samfundsværdier, som ikke tildeles en reel chance i forhandlingen om arealanvendelse helt generelt. Det er bemærkelsesværdigt, at non-humane aktører som marsvin, trækfugle og forsvarrets radarsignaler indgående beskrives i VVM redegørelser, hvorimod de humane konsekvenser beskrives i en sætning som "*Opsætning af havmøller kan medføre visuelle forstyrrelser*".

Ikke overraskende trues den landskabelige uforstyrrelighed i høj grad, hvor møllerne placeres tæt på land og indenfor øjets synsfelt, som det ganske fint illustreres i SWECOs rapport. Det er derfor overordentligt vigtigt, at havvindmøllernes placeringer er nøje gennemtænkte, således at de på alle måder kan bidrage positivt - som en alternativ energikilde, i kraft af deres eget design OG som en gevinst i den landskabelige kontekst. Andre store anlæg som fx. broer tildeles en anden samfundsmæssig opmærksomhed, hvad angår deres æstetiske bidrag, hvor der afholdes internationale arkitektkonkurrencer og hvor det endelige værk skaber en udadrettet stolthed. Den samme årvågenhed bør vi udvise overfor de kommende udfordringer med at udbygge energisystemer, da det er med til at skabe vores landskab i den helt store skala.

Det er derfor bemærkelsesværdigt, at den særstilling, som vindindustrien og stærke investeringsinteresser har fået i Danmark demonstrerer, hvordan processen henimod opstilling af havvindmøller faciliteres udenom demokratiske processer, hvor især befolkningens opfattelse af landskabsværdierne tilsidesættes. Som fx. når Energistyrelsen via "åben dør-princippet" alligevel - stik imod visuelle vurderinger og ønsker om *ikke* at opstille vindmøller på konkrete lokaliteter i Jammerland Bugt - tillader en VVM-undersøgelse, ovenikøbet udarbejdet af investorerne selv.

Ovennævnte går dårligt i spænd med, at Danmark ønsker at blive set som en designation og et foregangsland, der tager fremtidens udfordringer alvorligt. Det er en prisværdig selvforståelse, og en position, som det er værd at arbejde hen imod; men Akademiraadets Landskabsudvalg advarer om, at man ved alene at fokusere på en snæver økonomisk tankegang og teknokratiske principper, overser andre og ligeså vigtige parametre som design, arkitektur og den æstetiske tilgang til landskabet. Landskabet bør ikke fortsat betragtes som en eksternalitet, men som en væsentlig medspiller i en dynamisk samfundsudvikling.

Forløbet omkring Jammerland Bugt er en demonstration af, hvordan demokratiet *ikke* er en reel medspiller i planlægningen, da de statslige planer for udbygning med havvindmøller foregår med en **monumental mangel på æstetiske samfundshensyn og respekt for vores fælles landskabsværdier.**

Der er et stigende pres på den danske arealressource til lands og til havs, og Akademiraadets Landskabsudvalg arbejder for at bidrage med en udvikling af æstetikens berettigelse og vigtige plads i samfundsudviklingen. Vi vil derfor gerne slå til lyd for, at der manes til besindighed og udarbejdes en uvildig rapport om opstilling af vindmøller langs de danske kyster - der kan indgå i kommende forhandlingsprocesser, der omhandler udviklingen af vores fælles landskab.

Med venlig hilsen
Akademiraadets Landskabsudvalg

Hanne Bat Finke
Formand